VASILE FRĂȚILĂ — LA ANIVERSARĂ

Ştefan MUNTEANU
(Universitatea de Vest din Timişoara)

Pe colegul şi prietenul Vasile Frăţilă, fostul student al Facultăţii noastre din anii ’60, l-am cunoscut cu 45 de ani în urmă, fiind „colocatari“ amîndoi în Căminul studenţesc „de pe Vasile Roaită“. M-a căutat în primele zile ale descinderii mele în Timişoara. Mi-a spus că e din Blaj şi că a fost elevul profesorului Teodor Seiceanu, originar şi el ca şi elevul său din vechea localitate, cu nume frumos, Sîncel. Mai tîrziu, elevul blăjean, ajuns profesor, a dezvăluit originea latinească a toponimului comunei de pe valea Tîrnavei, situată „peste drum“, adică faţă în faţă cu localitatea Pănade. De aici coborîse spre Blaj viitorul cărturar Timotei Cipariu, unde a şi rămas pe un loc înalt, greu de atins şi de alţii.

Numele ilustrului profesor de istorie şi om de cultură, Teodor Seiceanu, îmi iau permisiunea să-l evoc nu fără motiv. A funcţionat la Liceul din Alba-Iulia între 1948-1949, ostracizat fiind, fără drept de apel, din Blajul său. După numai un an, n-a mai fost nevoie în învăţămînt de fostul elev al lui Nicolae Iorga. Faptul că studentul aflat în faţa mea venea din „Roma Mică“ a Şcolii Ardelene, şi fusese elevul unuia dintre cei mai distinşi intelectuali pe care i-am cunoscut, m-a determinat, se vede, să-l consider pe tînărul Vasile Frăţilă un fel de veche cunoştinţă “prin alianţă“ şi să-l simt apropiat. Exista ceva comun între noi, o anume stare de suflet, acel sentiment care ne aducea aminte amîndurora de acelaşi om, pe care l-am admirat pentru aleasa-i cultură şi marea lui omenie.

Vasile Frăţilă mi-a fost student şi coleg de catedră, după ce a fost reţinut în învăţămîntul superior. S-a remarcat de la început prin vocaţie şi pasiune, prin

BDD-V1866 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:00 UTC)

muncă şi perseverenţă. Un important rol de îndrumător pentru el şi pentru mulţi dintre noi l-a avut prezenţa profesorului Gheorghe Ivănescu la Timişoara, sub a cărui conducere şi-a susţinut doctoratul, cu lucrarea de dialectologie *Graiul de pe valea inferioară a Tîrnavelor* (1973). G. Ivănescu a deschis şi a lărgit, ca şef de catedră, orizontul cercetării lingvisticii, impunînd prin propriul exemplu un „stil" de muncă, bazat pe informaţie continuă, rigoare şi spirit critic. Vasile Frăţilă a fost unul dintre aceia care au ştiut să beneficieze de acest exemplu şi să-l urmeze.

Proaspătul titular al disciplinei, avînd ca obiect studiul graiurilor, şi-a extins repede teritoriul de investigaţie publicînd, cu timpul, numeroase studii şi articole de toponimie, lexicologie, onomastică, etimologie, istoria limbii române şi istoria lingvisticii româneşti, multe dintre acestea fiind incluse în două importante volume: *Contribuţii lingvistice* (1993) şi *Studii de toponimie şi dialectologie* (2002). Informat la zi, activ fără astîmpăr, participant la congrese naţionale şi internaţionale, prezent în cele mai importante publicaţii de specialitate din ţară şi străinătate, a beneficiat de experienţa unui lectorat de limba română în Germania (Leipzig), rămînînd şi un colaborator fidel al revistelor germane. Un stagiu de documentare la Tirana, l-a familiarizat cu albaneza şi cu relaţiile lingvistice şi culturale româno-albaneze.

Nu aş vrea să nedreptăţesc pe nimeni şi, mai ales, să ating orgolii lesne vulnerabile, dar dintre lingviştii timişoreni, românişti şi romanişti, numele cele mai cunoscute dincolo de hotarele ţării, în Italia, Germania, Austria, Franţa, sînt Vasile Frăţilă şi, pe terenul ei de activitate, Ileana Oancea. Pentru noi, ceilalţi, e un prilej de bucurie şi motiv de mîndrie, nu atît că ne-au fost studenţi, ci fiindcă ne-au depăşit în multe privinţe dacă sîntem oneşti şi o recunoaştem.

Cum obişnuiesc să citesc, pe cît îmi e posibil, ceea ce publică alţii în jurul meu, am găsit în studiile şi cărţile prietenului Vasile Frăţilă răspunsuri la multe din nedumiririle mele în zona de interes unde el este de fiecare dată la el acasă...

Conduce de mulţi ani „Analele", seria Ştiinţe filologice şi o face cu pricepere şi simţ de răspundere. Înzestrat cu forţă de muncă, model de corectitudine în relaţiile umane, tonic şi cu simţul umorului, el este unul dintre cei mai solicitaţi membri ai catedrei. Nu există zi în care să nu-l vezi, în afara cursurilor, ba cu un student, ba cu unul din numeroşii lui doctoranzi discutînd pe marginea unor lucrări, articole, referate, comunicări etc. O face cu răbdare, cu tact şi cu amabilitate. Nu l-am văzut niciodată expediindu-şi solicitanţii sau amînîndu-i din lipsă de timp, deşi tocmai timpul este ceea îi lipseşte cel mai mult.

Să-i urăm ani mulţi şi buni, căci are încă multe să ne spună.

BDD-V1866 © 2005 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:00:00 UTC)